



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 7. De Institutionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

is: tem divinam facere & Missam celebrare nequeat, fructus nihilominus beneficii sui percipiat, & ceteris ordinis sui muneribus, quibus sine scandalo & offensione populi licet, fungi potest, *c. 1. h. t.*

TITULUS VII.

De Institutionibus.

§. I.

Quid sit Institutio & Collatio.

1. Beneficia duobus modis acquiri, *juste & injuste*.
2. Institutionis varia acceptiones.
3. Generaliter accepta comprehendit quamlibet provisionem.
4. Collatio quid sit, & quoruplex.
5. in quo differat ab electione, presentatione, & postulatione.
6. Beneficium à quo acceptari possit.

DE præbendis & dignitatibus atque aliis beneficiis in genere dictum est antea. Deinceps dicendum est, quomodo beneficia Ecclesiastica acquirantur, qui ea conferant, & quibus conferri debeant:

1. Duobus modis in genere beneficia acquirantur, scilicet *juste* vel *injuste*. *Juste* per Canonicam institutionem: *injuste* verò sine Canonica institutione, veluti per Simoniam, per preces hæreticorum, per injuriam. Regula autem Juris est, Beneficium Ecclesiasticum non possit acquiri sine Canonica institutione obtineri, *c. 1. De R. l. in 6.*

2. Pro cuius intelligentia observandum est, Institutionem interdum sumi pro libera collatione beneficii Ecclesiastici, *ut passim in hoc tit.* Interdum pro deductione in possessionem corporalem ipsius beneficii, quam alias *investituram* appellant, quæ jure communi ad Archidiaconum spectat, quando scilicet collatio vel institutio collativa seu auctoritabilis, ut vocant, præcessit, *c. 7. De officio Archidiaconi*, Quamquam hodie plerisque in lo-

cisea Archipresbyteris seu Decanis ruralibus demandetur; & passim Collegia ac Capitula suos collegas in possessionem mittant & titulum admittant, a patronis fortè datum, quod est vice Canonice institutionis. Aliquando verò pro collatione beneficii, non libera, qualis est ea, quæ fit ad præsentationem patroni, & specialiter Institutio appellatur: eique similis est ea, quæ fit ad nominationem vel mandatum alterius, pura Principis aut Pontificis.

3. Igitur *in d. c. 1.* nomen Institutionis sumitur generaliter, ut comprehendat quamlibet provisionem seu modum, quo acquiritur beneficium, sive sit electio specialiter dicta, cum confirmatione sequenti; sive postulatio cum admissione; sive nominatio ac præsentatio patroni, cum institutione securâ: sive collatio libera: sive provisio Papæ: sive Permutatio: & sic de similibus.

Dicitur autem Canonica, quia fieri debet secundum Canones, id est, ritu Canonico, in album seu matriculam illius Ecclesiæ vel altaris admitti is, cui collatum est beneficium, *cap. 2 & 3. h. tit.* Ut verò sit Canonica, requiritur potestas in instituente, & habitas ex parte ejus, qui instituitur, cum aliis solemnitatibus à jure requisitis. Neque seipsum quis instituire potest, cum inter dantem sive instituentem & accipientem debeat esse distinctio, *c. ult. h. tit.*

Porro, omissis aliis modis acquirendi beneficia Ecclesiastica, de quorum nonnullis libro 1. egimus, ut de Electione, Postulatione, Translatione, hic potissimum agendum de Collatione atque Institutione, specialiter sumptâ.

4. Collatio specialiter dicta est assignatio seu concessio beneficii vacantis, facta ab habente potestatem. Dividitur in Liberam & non Liberam. Libera dicitur gratuita beneficii vacantis concessio, facta ab habente potestatem, seu quæ fit solo jure Prælati. Unde & donatio dicitur, *c. fin. De officio Vicarii in 6.* Non Libera, quæ fit ad præsentationem, nominationem, aut mandatum alicujus, seu quæ non fit solo jure Prælati.

5. Differt Collatio ab Electione, Præsentatione & Postulatione, quod per Collationem acceptatam, etiam ante adeptam possessionem, acqui-

acquiratur jus in re, *c. Si tibi absenti* 17. De *præbendis* in 6. sicut & per institutionem: per Electionem verò & Præsentationem acceptant tantum jus ad rem. At per Postulationem nullum jus acquiratur postulato. sicut nec per Præsentationem ante acceptationem.

6. Potest autem acceptari beneficium non tantum ab eo, cui collatum est, sed & ab alio ejus nomine, puta procuratore, sive Ecclesiastico sive laico, qui in hoc nudum ministerium præstat; modò tamen speciale mandatum habeat ad acceptandam possessionem, licet speciatim beneficium aliquod in eo nominatum non fuerit: alioqui generale mandatum etiam cum libera administratione non sufficit. Vide *Covar. lib. 3. var. resol. cap. 16. n. 4.* Quamquam beneficium absenti collatum, & ab alio, qui mandatum non habuit, ejus nomine acceptatum, censetur acquisitum à die acceptationis modò intra tempus ad acceptandum secuta fuerit ratihabitio; *Covar. ib. n. 5. Piafec. p. 2. c. 5. n. 3. n. 10. & seq.*

§. II.

Qui conferre beneficia possint.

1. Conferre potest indistinctè beneficia omnia summus Pont.
2. Legatus à Latere in provincia sibi decreta.
3. Episcopus in sua diocesi.
4. Nisi sint beneficia reservata aut affecta.
5. Cathedralis Ecclesia præbendas confert simul cum Capitulo.
6. Similiter Ecclesiarum Collegiarum Prælati & Capitulum.
7. Capitulum, Sede vacante, quatenus conferre possit.
8. Item Vicarius Episcopi.
9. Et sequester.
10. Bona item fidei possessor.
11. Interdum jus conferendi aliis competit, etiam laicis.

VT collatio sit Canonica, fieri ab eo debet, qui conferendi habet potestatem. Itaque nunc videadum, quis beneficia vacantia conferre possit. Variè autem conferuntur, pro consuetudine alia atque alia in singulis Ecclesiis. Sed extra consuetudinem, quid de jure obtineat, videamus.

1. Et quidem in primis summus Pontifex tanquam Vicarius Christi & D. Petri successor, cum summam & amplissimam potestatem habeat, quoad ea, quæ in beneficiis juris sunt positivi, *c. Licet De præbendis* in 6. *Clement. 1. Prælibente pendente &c.* omnia & qualiacumque beneficia, sive electiva sive collativa, sive juri sint patronatus, conferre potest, non modò in perpetuum seu ad vitam collatari, sed & ad tempus, *c. Si gratus De rescriptis* in 6. Unde beneficia omnia, respectu illius, dicuntur manualia.

Potest etiam juri patronorum, sive Ecclesiasticorum sive Laicorum, itemque juri Ordinariis derogare: cum Ordinariis cumulatim concurrere, eosdemque in mensibus eorum, etiam alternatim, prævenire, ita ut collatio prior à Pontifice facta præferatur collationi posteriori Ordinarii, nisi provisio à Papa obstat regula de viciniliis notitia, *Gazias De benef. p. 6. cap. 1.* Potest in super beneficia non vacantia promittere & conferre. Rursus beneficia suæ collationi reservare, sive generaliter, sive specialiter, ut constat ex *Extrav. Extrabiblis Ioan. xxii. De præb. & Extravag. Ad regim. eod. tit. in communib. c. Licet 2. & c. Præsent. 34. eod. in 6.*

2. Secundò, Legatus à Latere potest conferre beneficia in provincia sibi decreta, tempore Legationis vacantia, & in eorum collatione concurrere cum Ordinario, *c. 1. & 2. De officio Legati* in 6. prout latius docuimus, *lib. 1. eod. tit. §. 3.*

3. Tertiò beneficia conferre possunt ordinarii Collatores inferiores, qui suo jure ea conferunt, sive jus illud habeant à jure, seu Canone, sive à Papa, sive à consuetudine vel præscriptione. Et quidem de jure communi Episcopus est Collator ordinarius beneficiorum in sua diocesi, *can. Omnes basilica & seq. xvi. q. 7. c. Conquerente* 16. *sup. De officio lud. ord. c. Et frequentibus* 3. *h. t. Piafec. 2. p. c. 5. art. 2. nu. 10.*

4. Certis tamen casibus ea conferre nequit: veluti si sint reservata vel affecta, si juri patronatus, vel alia de causa spectent ad aliorum collationem.

5. Cæterum an collatio præbendarum in Ecclesiis Cathedralibus ad solum spectet Episcopum, variant Interpretes. Probabilior sententia est eorum, qui volunt spectare ad Episcopum.

Episcopum & Capitulum simul, per *c. Grave nimis* 29. *c. Cum Ecclesia* 31. in fine *sup. De elect.* & ibi *Gloss.* quia cum Episcopus & Capitulum sine unum corpus, æquum est, ut simul concurrant in collatione præbendarum: nisi consuetudine, privilegio, vel statuto, quæ servanda sunt aliud obtineat, *d. c. Cum Ecclesia*: prout passim obtinere videmus.

Non obstant jura, quibus alii nituntur in contrarium: quia illa non sunt clara: & quædam loquuntur juxta consuetudinem ac speciale jus Ecclesiæ, de qua agebatur, & quidem narrative, non dispositivè, Vide Garziam 5. p. cap. 1. nu. 52. *c. leg.*

Quando autem collatio ad Episcopum & Capitulum simul spectat, tunc Capitulum habet dimidtam vocem, & Episcopus aliam dimidiam, id est tantum valet vox Episcopi, quantum vox totius Capituli, vel majoris partis, *c. Pastoralis*, & ibi *Gloss. sup. De rescriptis*. Aded ut, si Episcopus uni contulerit & Capitulum alteri, neutra subsistat collatio, licet etiam Canonici aliquot ad suffragium accesserint Episcopi. Quamquam intra semestre, datum ad conferendum, si interim Papa non contulerit, possunt consentire in unum: si non consenserint, devolvitur collatio ad superiorem, *c. Pastoralis inf. De concess. præbende*. Si verò præbendam hujusmodi, ad collationem utriusque spectantem, Episcopus solus contulerit, nec intra semestre Capitulum contradixerit, subsistat collatio.

Potest autem Episcopus beneficia ad suam collationem spectantia, etiam dum moratur in aliena diœcesi, conferre: sicut & eorum relegationes admittere, quia utrumque voluntariæ est jurisdictionis, *c. Novis junctis Gloss. in v. sermionis sup. De officio Legati, Piafec. 2. p. cap. 5. art. 3. n. 87.*

6. Quartò, licet nonnulli velint collationem ac provisionem Canonicatum & dignitatum in Ecclesiis Collegiatis spectare ad Episcopum, juxta *d. can. Omnes basilica*: vetius tamen est præsentationem seu electionem ad ejusmodi beneficia spectare simul ad Prælatum Ecclesiæ, veluti Præpositum, & Capitulum, institutionem verò seu confirmationem ad Episcopum, *cap. Ex frequentibus 3. hoc tit.* Nisi Ecclesia Collegiata careat Prælato, & subjicia

tur immediatè summo Pontifici: quo casu spectabit electio ad solum Capitulum. Et hæc ita de iure communi: nam ex consuetudine, ut dixi, quæ alia atque alia est in singulis ferè Ecclesiis, vel ex privilegio aut præscriptione aliter obtinuit, ut scilicet provisio vel ad solum spectet Capitulum, vel ad solum Episcopum, vel ad Prælatum Ecclesiæ, vel ad hebdomadarium seu turnarium; ut vocant, vel ad Capitulum & Episcopum alternatim. Aliorum verò beneficiorum in Ecclesiis inferioribus collatio ad solum Episcopum de iure communi spectat, etiam sine consensu Capituli, si sint minora; sin majora, non nisi de consilio sui Capituli, juxta *cap. Novis inf. De his qua fiunt à Prælato sine cons. Capituli*. Videatur plenius de his Garzias 5. p. cap. 4.

7. Quintò, Capitulum, Sede vacante, vel suspenso Episcopo, potest conferre ea beneficia, quæ sunt necessariæ collationis, non etiam ea, quæ ad liberam collationem spectant Episcopi, ut postea dicemus latius. Beneficia tamen, quæ sunt simultaneæ collationis, id est, quæ spectant simul ad collationem Episcopi & Capituli, liberè conferre potest, *c. unico Ne sede vacante &c. in 6. Piafec. d. c. 5. art. 2. n. 42.*

8. Sextò, Vicarius Episcopi potest conferre beneficia necessariæ collationis, non etiam ea, quæ sunt liberæ collationis, absque speciali commissione & licentia Episcopi, *c. fin. junctis Gloss. in v. sommissa De officio Vicarii in 6.* Unde confirmat electos, instituit præsentatos: imò etiam uni ex præsentatis gratificari potest, *Piaf. d. loco n. 37. & seqq.*

9. Septimò, Sequester conferre beneficium potest, quando collationis est capax: nam laicus citra privilegium spiritualia tractare prohibetur, *c. 2. sup. De judiciis*. Vide Garziam d. p. 5. cap. 6.

10. Octavò, Bonæ fidei possessor: quia collationum eratur inter fructus, qui ad bonæ fidei possessorem spectant. Adeoque provisus à possessore bonæ fidei præfertur provisus à proprietario, *cap. Quaralam sup. De elect.* Videatur Garzias d. p. 5. Gonzales ad Reg. VII. Cancell. Gloss. 45. §. 2.

11. Quandoque etiam Abbatibus, Prioribus, seu aliis inferioribus Prælatibus ex singulari iure seu privilegio competit ius beneficia conferre.

conferendi, *Clement. unica de supplenda neglig. Pralat.* imò etiam laicis ac mulieri ex privilegio & indulto Apostolico, Boerius *Decis.* 32. n. 10. *Cassad. Decis.* 1. tit. de jure patronatus.

At verò Imperator, Rex Franciæ, vel alii Principes habeant jus conferendi beneficia in suis regnis, vide Boerium *Decis.* 32. & Rebus. *Tract. de Regia ad Pralat. nominatione in V. Cathedralibus.*

§. III.

Quibus conferri beneficia debeant?

1. Conferri debent Clericis idoneis.
 2. Preferendus doctior minùs docto.
 3. Et quandoque minùs Doctus doctiori.
 4. Nemo instituendus, nisi examinatus & idoneus repertus fuerit.
 5. 6. Nisi Episcopus aliquem nominaverit: & de hoc quaestio.
 7. Institutio de jure ad Episcopum spectat.
 8. De consuetudine ad Archidiaconum.
 9. Semel examinatus, iterum ab eodem vel successore non examinandus.
1. Conferri autem beneficia debent Clericis dumtaxat, iisque idoneis, qui Deo & Ecclesiis velint & valeant gratum impendere famulatum, & *Grave* 29. *sup. De prob.* sive nobiles sint, sive ignobiles: etiam si in valuisse consuetudinem in Ecclesia aliqua, ut quædam beneficia tantum nobilibus conferantur, quia non generis, sed virtutum nobilitas, vitæque honestas Deo gratos facit. *panul. eodem tit.* Hinc rescriptum summus Pont. pueris non posse beneficia Ecclesiastica conferri, id est minoribus xvii. annis, quia tales ad deservendum in Ecclesia non sunt idonei, & *Super inordinata* 35. *hoc tit.* Hinc etiam Conc. Trid. *Sess.* 22. c. 4. *in fine* generatim statuit, ut non aliis fiat collatio seu provisio, quam qui jam ætatem & cæteras habilitates integrè habere dignoscantur, aliterque facta sit irrita.
2. Preferendus propterea est doctior minùs docto, cæteris paribus, Covarruvias *in c. Peccatum* p. 2. §. 7. n. 4. *De R. l. in 6.* & *Piasc. in Praxi* 2. p. c. 5. art. 3. n. 10.
3. Quamvis dignus & minùs doctus, cujus noti & probati sint mores, præferri possit digniori & doctiori, cujus vita ignoratur, ex declaratione Cardd. quam ibidem refert *Piasc.* Item idoneum ex eadem civitate, vel de gremio Ecclesiæ, vel si de genere fuerit

fundatoris, externo magis idoneo præferendum docet ibidem *Piasc.* post Lambertin *de jure patronatus lib.* 1. p. 3. art. 6. & *Zecchum de benefic. c.* 12. n. 26.

4. Statuit etiam Concil. Trident. *Sess.* 7. cap. 13. ne præsentati seu electi vel nominati à quibusvis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nuntiis; ad quævis Ecclesiastica beneficia instituantur, nec confirmentur aut admittantur, etiam virtute cujusvis privilegii seu consuetudinis, nisi fuerint priùs à locorum Ordinariis examinati & idonei reperti; neve ullus appellationis remedio se tueri possit, quo minùs examina subire teneatur. Præsentatis, electis seu nominatis ab Universitatibus seu Collegiis Generalium Studiorum exceptis, de quibus Rebus. *in Praxi Benefic. de rescripto in forma pauperum.*

5. Si tamen nominatio ad Episcopum spectet, & institutio ad aliquem inferiorem, fuerit satis, si Episcopus Clericum nominet & offerat, secundum *Abbatem in c. Significasti* 18. *inf. De jure patronatus*: quia præsentando approbat, ejusque est approbare Clericos suæ diocesis, & *ult. sup. De Clericis peregrinan.*

6. Verùm si nominatio spectet ad unum Episcopum, & institutio ad alium alterius diocesis, in qua situm est beneficium, an etiam sola sufficiet nominatio & oblatio, ut instituitur? Sufficere quidam putant, quia verum sit, eum approbatum esse ab Ordinario Azorius *l. 1. Institut. Moral. c.* 22. q. ult. Attamen verius videtur ex Concil. Trid. examinandum & approbandum ab Ordinario loci, in quo situm est beneficium: quia non statim ex eo, quòd quis sit idoneus in uno loco, inferre licet æque idoneum fore in alio: ipsumque Conc. mandat præsentatum & electum à Nuntio Apostolico, qui & Ordinarius est intra limites suæ legationis, examinari ab Ordinario loci, quippe cui magis exploratum sit, quam idoneis in sua diocesi opus habeat Clericis & ministris. *Zyp. h. n. 3.*

7. Cùm etiam præsentatus sive electus alium pro obtinenda institutione adire non possit, quam Episcopum, loci ordinarium, qui super hæc habet fundatam intentionem in jure: & quidem sub pœna nullitatis, nisi ex privilegio vel aliter institutio pertineat ad alium Prælatum, inferiorem Episcopo, Conc. Trident. *Sess.* 4. c. 13. *De reformat.* Quo tamen casu

casu instituentis non nisi ab Episcopo examinari potest super idoneitate, maxime ad beneficia curata, nam ad eum spectat examen non ad alium inferiorem, Conc. Trid. Sess. 25. c. 9. *De reform. Piafec. p. 2. c. 5. art. 2. n. 27.*

8. Ubi verò ex consuetudine institutio beneficiorum spectat ad Archidiaconum, ut in his locis passim ei per dictum Conc. non derogatur.

9. Ceterum non potest Episcopus examine promotum ad Ordinem vel beneficium à suo antecessore, nisi post promotionem supervenerit aliqua causa, ut in *c. Accepimus sup. De atate & qualitate ordinand.* Sic enim & facta Congregatio declaravit, Regularem semel examinatum & idoneum repertum ad confessiones audiendas, non debere ab eodem Ordinario vel ejus successore denuò examinari, Zecola 1. p. V. *Confessor. §. 2. §. IV.*

In quibus consistat idoneitas Clericorum ad beneficia.

1. *Consistit ea in ordine, atate, & ceteris qualitatibus.*

2. *Incapaces beneficiorum enumerantur.*

3. *Inter eos etiam filii sunt hæreticorum.*

4. *Item excommunicati, interdicti, & irregulares.*

6. *Qui orao & quæritas requiratur, remissivè.*

7. *Quæ scientia & litteratura.*

8. *Beneficia quadam certa familia debita sunt.*

9. *Prævisi tenentur facere Fidei professionem.*

10. *Consistit igitur habitus sive idoneitas præficiendorum beneficiorum seu admittendorum ad beneficia Ecclesiastica, in ordine, atate, scientia, morum probitate, natalibus, & aliis, quæ ad quadraginta septem cumulat Cæsar. Lamberinus, referente Gonzales ad Reg. VIII. *Cancell. Gloss. 4. n. 109.* ubi subjungit, *Quis est hodie, in quo illa concurrunt, & laudabimus eum!* Sed illa moraliter accipienda sunt, ut scilicet secundum mores humanos ad sint, quatenus fieri potest.*

1. Ut verò summatim perstringam, consistit primò idoneitas in defectu canonici impedimenti. Hinc incapaces sunt beneficiorum Ecclesiasticorum, Primò, non baptizati, *c. 1. sup. De presb. non baptizato.* Secundò, non insigniti tonsura, *c. Ex litteris sup. De transact.* Tertio illegitimi, qui defectum patiuntur natalium, *c. 1. & 2. De filiis presb. ip. 6.* Cum iis tamen potest dispensare Episcopus ad minores Ordines,

& ad simplex beneficium, *d. o. t. Vide supra i. eod. tit.*

3. IV. Filii hæreticorum, & qui in Jure dicuntur credentes hæreticis, veluti hæreticorum fautores, defensores, receptatores, *c. Quicumque 2. §. hæretici & c. Statutum 15 De hæres. in 6.* Intellige de filiis hæreticorum, qui tales esse, vel tales etiam decessisset probantur; de què illis hæreticorum fautoribus & receptatoribus, quos similiter per sententiam in judicio constiterit fuisse & obuisse tales, *d. c. Statutum*; idque usque ad secundum gradum in linea paterna; in materna verò ad primum dumtaxat *d. c. Statutum V. Conjugati, sup. de Clericis conjugatis §. 2. VI. Bigami, sup. de bigamis non ordin. in fin.*

4. VII. Excommunicati, *c. Postulasti 7. in princ. inf. De Clerico excommunic. Covar. inc. Almamater p. 1 §. 7. n. 1.* Si tamen conferatur beneficium excommunicato, ignorantem se esse excommunicatum, poterit illud retinere post absolutionem, dispensante eo, ad quem collatio spectabat. Riccius in *Praxi Dec. 184. n. 173.* ubi subjungit, posse quem acceptare beneficium, sibi ante excommunicationem collatum, & post absolutionem idem possidere ac retinere VIII. *Suspensi, c. Dilectus sup. De consuetudine.*

5. IX. Interdicti & violatores interdicti, *c. 1. sup. De Postulas. Pralat. X. Irregulares, ex quocunque irregularitatis capite.* Idque procedit, licet quis ignarus & nescius sit hujus irregularitatis. Et collatio facta irregulari nulli ei tribuitur, proindeque fructus receptos tenetur restituere; non tamen privatur prius acquisitis, nec impeditur ab actu jurisdictionis, sed Ordinis dumtaxat. Ita latè Riccius *Dec. 185. Piafec. p. 2. c. 3. art. 3 n. 16.* XI. Hostiliter persequentes, insequentes, percutientes aut capientes S. R. Ecclesie Cardivalem, & ejus criminis socii; item & filii & nepotes in recta linea, *c. Felicitis, in princ. De pœnis in 6.* Huc referuntur percutientes, capientes, bannientes Episcopum, ejusque criminis socii, consilarii, fautores & defensores; nam hi omnes itèq; filii ac nepotes redduntur ipso facto inhabiles ad acquirenda beneficia in ea Ecclesia & diocesi, in qua Episcopus præsidet, non etiam in aliis, *Clem. 1. in princ. De pœnis & Gloss. ibid.* XII. Cæci, qui horas Canonicas recitare nequeunt. Denique Simoniaci, & alii similes.

Quantum ad ordinem & atatem attinet ordinam.

dinandorum, & præficiendorum beneficiis, videri possunt, quæ alibi de his diximus, *lib. 1. tit. 14. §. 3. & 5.* Quibus illud hæc addo, semper attendi eum Ordinem oportere, quem ipsa dignitas vel beneficium ex sui natura vel consuetudine aut statuto requirit, non autem, quem forte requireret aliud beneficium eidem unitum: nam hoc non alterat, sed sequitur naturam ejus, cui unitum est, prout in simili declaravit sacra Congregatio Cardd. Interpp. Conc. cujus declarationem refert Piafec. *p. 2. cap. 5. ars. 5. n. 17.*

7. Scientia verò talis requiritur, quæ ad minus beneficio annexum ritè & debitè obeundum est necessaria, arbitrio Episcopi & examinatorum: ideoque major vel minor, pro diversitate munerum. Piafec. *d. ars. 3. n. 11. & seqq.* Repetenda hic quoque sunt, quæ de qualitate scripsimus ordinandorum, *d. lib. 1. tit. 14. §. 2.* Quod autem DD. communiter asserunt, collationem factam illiterato esse nullam, limitandum puto ad omnimodam illiteraturam cum quis Grammaticus non est, vel nescit legeret alioqui quando vel mediocri est doctrina ac litteratura, existimo tenere collationem, sed beneficiatum beneficio privandum, tene-rique ad renuntiandum, *c. Dudum sup. De electione, c. ult. sup. De atate & qualis. & c. 1. Nisi sup. De renuntiatione.*

8. Videndum etiam est, ut, si beneficia debeantur certis personis, seu certo generi personarum, ex fundatione (cujus forma servanda est in provisione beneficiorum, Garz. *7. p. c. 15. n. 4 & 5.*) institutione, statuto, consuetudine vel privilegio, iis conferantur, modò scilicet sint habiles, *arg. l. Vi gradatim versis et flego D. De muneribus & honoribus, Garz. d. loco n. 2. & 3. juncto rum. 12.* nam aliàs præsentatio vel provisio facta non habenti qualitates, ex fundatione requisitas, est invalida, nempe si quis, eas qualitates habens, contradicat & sibi provisionem fieri petat. Videatur plenius Garz. *d. loco.*

9. Præterea observandum est, Concilium Tridentinum *Sess. 24. c. 12.* statuere, ut provisio de beneficiis quibuscunque, curam animarum habentibus teneantur à die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses coram Episcopo, vel eo impedito, coram generali ejus Vicario seu

Officiali publicam Fidei facere professionem: provisum autem de Canonicatibus & dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus non solum coram Episcopo seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo idem præstare teneantur, sub pœnis ibidem statutis. Vide Piafec. *d. cap. 5. ars. 3. num. 89. & Zypæum, Tit. de præbendis n. 3.* Denique subjiciendum hoc loco foret de modo quo conferri debeant beneficia, sed quia de eo pro parte agitur infra in Tit. *Vi Ecclesiastica beneficia sine dimissione conferantur.* idè hæc dicenda; ut simul, & semel ea de re tractetur, ad eum Tit. rejicimus.

TITULUS VIII.

De concessione præbendæ & Ecclesiæ non vacantis.

§. I.

Beneficia quando conferenda.

1. 2. Beneficia non conferenda aut promittenda, nisi vacent.
3. Licet in genere quis promittat.
4. 5. Expectativa sublatæ, etiam olim in Belgio.

Solent præbendæ ac dignitates, aliaque beneficia Ecclesiastica conferri aut promitti, antequam vacent; & quandoque, dum vacant, non conferri: sequitur proinde, ut videamus tam de promissionibus & concessionibus non vacantium, quam de negligentia circa concessiones vacantium, & tradamus breviter, quando conferri debeant, vel non.

1. Conferri autem debent, quando vacant, & non antè, quia non vacantis beneficii collatio, tanquam continens eorum captandæ mortis alterius, (quod est contra bonos mores, *l. ult. c. de pactis*) est ipso jure reprobata & nulla, *c. 1. & 2. & per tot. hoc tit. can. Non solum vii. qu. 1.* Ad eò quidem, ut si quis impetret scienter, aut se patiatur in beneficium viventis institui, ab Ecclesiastica communione sit arcendus & de-